

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Încă o chestie socială.

Trecu încă un an. Ar fi bine să ne dăm seama asupra neajunsurilor, făcînd juruință să ne îndreptăm pentru viitor. Natura ne-a dăruit multe bunătăți. Ne-a dăruit animale frumoase, folositoare; ear noi oamenii sîntem despoți, necruțători față de animale.

E trist și dureros, cum nu ne îngrijim nimeni, din nicio parte de ocrotirea bietelor ființe animalice, ci unii mai cruzi maltratează animalele, paserile, unde le pică la îndămînă.

Ținem a fi de interes public să ne ocupăm de rîndul acesta și cu chestiunea aceasta, arătînd modalitatea cum am putea să ne îndeplinim și datoria morală față de animale, scutindu-le de cruzimea oamenilor fără de suflet.

De copii ne-a tot spus învățătorul și părinții să iubim animalele și paserile. Dar realitatea ne arată, că atîta nu-i de ajuns. Trebuie să intervină și presa pentru a întări o asemenea propogandă — morală, ca astfel din sămînța aruncată de părinți și învățători, să vedem cu ochii și rodul.

Să străbatem la sufletul Românului, făcîndu-l să simtă durere și față de animale. Părinții și învățătorul să intueze și întăriască în copil compatinirea animalelor, ear presa să jiguiască pe cei sălbatici, cari chinue fără milă animalele.

În scopul acesta să se arate, la prilejuri date, măreția naturii, explicînd cum în alcătuințele firii, orce părțică organică își are menirea sa.

Să arătăm care dincătro, că totul e rînduit dela Dumnezeu, și nimeni n'are dreptul să deranjeze armonia naturii.

Să arate toți cei chemați a îndrepta moravurile, ce folos mare ne aduc paserile, cari pustiesc insectele stricăcioase. În vreme de earnă grea să punem dinaintea ferestrelor de mîncare pentru paserile cutrupite de greul gerului.

Dacă vom reuși să altoim în sufletul fraged al copilului milă față de animale, ne-am făcut cu o datorie mai mult și în privința creșterii bune, în al cărei cadru încapă fără 'ndoială și ocrotirea animalelor,

făcînd prin aceasta un serviciu bun și neamului și patriei.

Dar cum la toate pornirile bune, așa și aici e delipsă asocierea. Ca să ajungem la rezultatul dorit, ar trebui să formăm un cerc anumit, spre a ne ocupa intensiv de această chestie importantă, unde să ne dăm unii altora îndegităriile trebuitoare.

Să ne aducem aminte, că unele soiuri de animale s'au pustiit de pe fața pămîntului. Statele-unite din America bunăoară și pe calea legislațiunii, cum și aevea pe cale socială, să străduesc a asigura teritoriul întregi pentru scutirea și sporirea soiurilor mai nobile de animale și de plante.

Sentimentul bun și nobil în primul rînd îl pot sădi femeile, mamele. Decî către DV. Doamnelor îmi îndrept rugarea mea: între ocupațiile DV. zilnice vîriți și grija de ocrotirea sermanelor animale și paseri!

Dacă DV. apucați și luați în mîni o asemenea pornire nobilă, faceți mare serviciu lui Dumnezeu și omenirii.

veterinar **Eugen Bihari**

Foiță originală.

Evoluția și Creațiunea

— Reflexii —

de **AUREL POPOVICI**.

Dacă vom frunzări opere de-ale materialiştilor, vom vedea că toți, fără excepțiune, resping opera creațiunei; de ce? Pentru că:

— Creațiunea presupune întervenirea unei ființe supranaturale, adică, minunea; dar
— Minunea nu se poate accepta de știința naturală modernă; prinurmă
— Știința nu primește creațiunea.

Ce zice însă logica? . . .

— Creațiunea pretinde întervenirea unei ființe supranaturale; însă

— Științele naturale, ea și filozofia, nu pot alege decît între creațiune sau absurd; prinurmă
— Științele naturale (pentru evitarea contradicției) trebuie să primiască minunea.

2) Avînd în vedere deosebirea ce există în sf. Scriptură între verbul „a crea” și „a face”), să vedem, ce învață religia pozitiv despre facerea (formarea) lumii? — Nimic! — Remîne decît terenul liber științelor naturale ca să scruteze și să ne lumineze aici . . . Rezultatele științelor naturale

*) Creavit; fecit; cel dintîi se referă la originea lumii (materiei) prin nemijlocita întervenire al lui Dzeu; al doilea, la formarea (evoluția) materiei întimplată pe baza unor legi statorite de mîntea supremă. Definirea acestor legi formează obiectul științelor naturale.

în creațiunea aceasta nicîcînd nu vor putea veni în contradicție cu credința.

Se pare însă că cele 10 versuri din Hexameron — deși nu intenționate, căci scopul vădit al lui Moise a fost pur religios — se pare, zic, că acele versuri s'ar referi la începutul fazelor geonice, enunțînd un adevăr necunoscut de științele naturale în veacurile trecute.

Dacă vom cumpăni versurile acestea în lineamente generale, ne va bate la ochi consonanța lor cu perioadele statorite de știință.

Cosmogonia creștină se cuprinde în cele 10 versuri dela începutul Genezei. Înainte de toate însă trebuie să știm că acele versuri nu s'au scris în spiritul științelor naturale. Scopul lor principal este: faptul creațiunei; ear cel lateral este: a instrui poporul despre instituțiunea divină a „Sabath”-ului. Deaici împărțirea lui Moise — cu privire la decurgerea formațiunei lumii — în șapte perioade, pe cari, pentru a-și ajunge scopul, le numește „zile.”*) pentru că arate că de ce trebuie serbată ziua a șaptea, ziua odihnei, a recunoștiinței, „Șase zile să luc-rezi și să-ți plinești lucrurile, ziua a șaptea însă este Sabathul Dlui Dzeului tău, atunci să nu lucrezi”.

*) Cunoscînd scopul, nu ne putem împedea în: „Și s'a făcut sară, s'a făcut dimineață în ziua dintăi” etc. . . . S. Augustin explică cuvintele acestea pentru a arăta „că sfîrșitul unui period e totodată și începutul” periodului următor. (În sfînta scriptură nu se amintește de noapte, între „seară” și dimineață). Cuvintele acestea sînt de a se lua dară în senz tropic cași cuvîntul „ziua”. În textul hebraic cuvîntul „zi” se înșamnă cu „iom”, ceiace va se zică și period. „În ce jom a făcut Dl Dzeul tău cerul și pămîntul

Scopul principal este: faptul creațiunei. Originea materiei prin creațiunea divină. „La început a creat Dzeu cerul și pămîntul . . .”, va să zică (după părerea tuturor teologilor) la început a creat Dzeu întreaga substanță din lume. Eată aici arătată unitatea întregii substanțe din „Cosmos”, înainte de a fi dovedită prin analiza spectrală.

Dacă contemplăm aceste 10 versuri, vedem că mersul și gîndirea principală în ele este: materia cozmică, un chaos la început, activitatea spiritului creator, tăria alcătuitoare, condensarea materiilor chootice (lux), pămîntul în stadiul recirii, apariția mării și a uscatului (arida). Fapte miraculoase! . . . Oare nu despre așa ceva e vorbă și 'n hipoteza lui Kant-Laplace? . . .)

Mulți, în diferite forme, au atacat pagina aceasta a sf. Scripturii cu scopul de a o aduce în colizie cu științele moderne. Din cele multe — toate risipite deja — să vedem pe a Domnului Vladimirescu: „Soarele l-a făcut abea în ziua a patra, după ce au fost trecute deja trei zile și trei nopți (!) ceiace și cozmologia religiunei trebuie se țină de absurd”. Înainte de toate cuvîntul „noapte” l-a citat dl V. falz (nu ocură în cele 10 versuri). Dar să trecem. De ce-i absurd, că să face amintire de „zi”, „seară” și „dimineață” înainte de a exista soarele? Tocmai aici e dovada religiunei, că nefiind format

și toată verdeța lui”. Vedem că aici mai multe zile se contrag într'un singur „iom”.

*) Reusch (Bibel u. Natur); Gütler și Pfaff, fac admirabile paralele între Geneză și rezultatele științelor naturale ce să rîfer aici. Armonia e foarte evidentă, numai cît nu-i permis a pune în socoteala Bibliiei, ceiace ea de fapt nu zice. Tot așa nu-i permis a ține de un rezultat pozitiv al științei, ceiace nu s'a dovedit încă.

Ortografia „Progresului“.

de N. St. Sculicî.

Aşa de pildă înloc de „duhul sfânt“ scriau „spiritul sanct“, nu cumva străinul să le poată zice: că duhul e slavon tot aşa şi sfântul că vine dela „sfeti“. Deviza lor era: Afară cu ce nu-î latin! Dar înzădar. Străinii se împedecau acum în groaznicele potcoave ale sftului Ciril. Astfel a fost introdus alfabetul latin, ca nunumai corpul, ci şi haina limbii române să fie latină. Aici însă au dat de greutăţi!... Limba românească în decursul atîtor veacuri s'a schimbat. Literile ă, ȃ, â, ê, î, ț și ș nu erau în alfabetul latin! Deci ce era de făcut? „Vom scrie o ortografie curat etimologică, ca să convingem pe străini“, deci scriau gallina, quand etc. Scurt și cuprinzător, au introdus o ortografie mai mult latină, cu o limbă păsărească, pe care numai ei, învățații, o înțelegeau!

În Bucovina Arune Pumnul a venit cu anacronismele sale. El zicea, că cuvintele latine mai noi s'au format rău în limba românească. Ele trebuie străformate după forma cea veche. Deci rădăpciune, edi-ciune etc.

Direcția latinistă era primejdioasă pentru noi, dar e de ertat față de acești învățați luptători, cari voiau să convingă lumea mare, că noi nu sîntem de erî de alaltăeri. Din-contră sîntem cei mai vechi pe plaiurile și munții Carpaților!...

În anul 1779 se născu în satul Avrig, lângă Sibiu, Gheorghe Lazăr, pe care baronul Bruckental îl trimise la Cluj și apoi la Viena, unde urmă studiile matematice și teologia. După ce își luă doctoratul sub „auspiciis imperatoris“ se întoarse la Sibiu, unde voia se ocupe scaunul devenit vacant al episcopiei Aradului, dar patriarhul sîrbesc auzind, că cine e Gheorghe Lazăr, a zis, că Românilor nu la trebuie un episcop așa de învățat. Pentru ideile lui liberale, cari nu-î prea plăceau episcopului Moga, Gheorghe Lazăr pleacă la București, unde deschide o școală românească în umedele odăi dela Sfintul Sava.

Încă soarele în „ziua“ primă (în forma lui de azi), cuvîntul „ziua“ etc. ... nu e a se lua în sens literal, pentru că înainte de fi „soare“ nu poate fi vorba de zile astronomice*). Aici dară e evident că nu există contradicție.

Poate că d-nul Vladimirescu vede „absurditate“ dintr'un alt punct de vedere; și-anume, că a făcut pămîntul înainte de face soarele?

Pentru a dovedi că nici aici nu există contradicție, trebuie sa deosebim două lucruri:

1) Moise nu zice că soarele, luna și stelele au fost create în „ziua“ primă (avînd numai scopul religios în vedere), decît ca despre un lucru, care fiind locuința oamenilor, n'a ajuns în relațiune de-a fi luminat de soare, lună și stele („luminile aprinse de pe cer“) decît numai în periodul 4-lea**). Bietul Moise n'a intenționat să scrie fizică sau astronomie; ci să instrueze poporul în sens religios-moral. De-aici și expunerile lui cîntărite după capacitatea poporului în viața lui comună (simplă) de toate zilele.

2) Moise nu zice că soarele, luna și stelele s'au creat în „ziua“ a patra; poftim vă convingeți, că nicăiri nici la ziua primă, a 2-a, 3-a, etc. ...

*) Ne prinde uimirea cum de acest Moise, care stia și el ca și noi până erî-alaltăeri, că lumina purcede dela soare; a scris încontra, convingerii sale, și a întregii lumi de pe atunci, că soarele s'a făcut (format) după „lumină“? Hipoteza lui Laplace însă dovedește zisa lui Moise.

** Geologia încă a dovedit că soarele în relațiune de a încălzi pămîntul, a putut apărea numai mai tîrziu. Aceasta o deduce de acolo că rămășițele (urmele) planetelor, ce s'au aflat în primul period, sînt aceași la poli ca și la ecuator. Aceasta se poate explica numai prin uniformitatea climei (căldura proprie a pămîntului înainte de ivirea soarelui).

La această școală veniau din curiositate, și mai mult ca să-și bată joc, și copii dela școlile grecești. Între aceștia era și Eliade Radulescu. Gheorghe Lazăr, ca un apostol al vremurilor noi, cu atîta însuflețire explica elevilor, încît îi succede să formeze o generație nouă pentru anii revoluției din 1821. Ear unul din elevii săi i-a scris mai tîrziu pe mormînt și cu drept cuvînt:

Pe cum Christos pe Lazăr din morți a înviat
Așa tu România din somn ai deșteptat!

Eliade nici nu se mai duce la școala grecească. Ba văzînd că în România se vorbește mai mult grecește și în parte franțuzește, se apucă și lucră pe toate terenele literaturii. Traduce, scrie poezii lirice, epice, fabule, politică și filozofie, și pentru ca să dispară cît mai de grabă limba grecească, îndeamnă și pe alții să scrie:

Scrieți, băeți, scrieți,

Numai românește scrieți!

Traducînd și din poezii italiene, vede ce mare asemănare este între limba noastră și cea italiană considerîndu-le de două dialecte. Astfel se potignește și el către sfîrșitul carierei sale schimonosînd limba cu cuvinte, ca belluă, ear în ortografie întrebuințază semnele, *qu, ó*.

În urmă vine Titu Maiorescu, cu o cultură solidă, cîștigată la universitățile din Viena și Berlin, și formează la Iași împreună cu Pogor, Carp, Negruzzi și alții, societatea „Junimea“, care întemeiază revista „Convorbiri Literare“ al cărei redactor era Iacob Negruzzi. Acești „cozmpoliți“ în frunte cu T. Maiorescu declară reboș școalei latiniste și îndeosebi lui Eliade Rădulescu, zicînd, să nu scrie toți băeții proști, cari nu sînt chemați pentru a face literatură, ci numai băeții cari au talent! Au arătat mai departe că ce greșită e direcția latinistă, pentru că a scrie o limbă românească, de acum 14—15 veacuri, înseamnă a ne întoarce la acele timpuri, înseamnă a ucide limba românească de astăzi, înseamnă a-î răpi tot farmecul și a forma o mare prăpastie între limba poporului și cea literară.

Limba noastră are substratul, are timbrul latin. Aceasta o recunosc vrînd-nevrînd toți

nu ocure verbul „a creat“ ci numai la șirul prim din Geneză: „La început a creat“ ... În toate celelalte locuri se zice: „a făcut“ (format). Așadar de-aici nu poți deduce nicidecît d-le V. că: „Până s'a făcut pămîntul, au trebuit 5 zile, ear pentru celelalte milioane de stele s'a cheltuit numai o singură zi“. Este aceasta numai o neînțelegere (nu știu, bona — sau mala fide). Moise nu zice că soarele, luna și stelele n'au existat și în cele trei perioade premergătoare; nu, ci zice, că ele în relațiune lor de „luminători“ ai pămîntului s'au format numai în periodul al 4-lea. Hipoteza lui Kant-Laplace zice: nici că se putea altcum! pentru că, dacă toate corpurile sistemului nostru solar, la început s'au cuprins în masa gazoasă a soarelui, și în urma rotațiunii, prin puterea centrifugală, s'au desprins unul cîte unul din inelul format; soarele numai atunci putea deveni luminător al planetei „Telus“ (pămîntul), cînd s'au desprins din corpul lui și Venus și Mercur, devenind planete desinestătătoare. Pentru astea a trebuit însă timp. Moise a trebuit decît să vorbească mai înainte despre pămînt (despre evoluția astuia) și numai după aceea despre soare, ca „luminător“ cînd nu s'au mai desprins planete din corpul lui.

Întreb, care om de pe acele vremi obscure ar mai fi putut vorbi în chestii cozmogonice, în forma cum a vorbit Moise în cel mai vechi chrisov al omenirii — în Biblie? — Involuntar trebuie să exclamăm cu Amperé că: „Moise trebuie să fi avut orî știință tot atît de profundă, ca și geniali veacurilor noastre, orî — inspirație divină“.

învățați. În cursul veacurilor au năvălit popoare sălbatice peste noi, apoi slavii, un popor blind și cult. Pe aceștia i-am înghițit, i-am romanizat; ei însă ne-au lăsat urme în limbă. Slavii contopindu-se cu noi, au contribuit la trînicia neamului nostru. Ca popor mai cult, am luat dela ei instituțiile de stat și bisericești. Limba ne-o putem închipui, ca o zidire în stil roman, în care cărămida, mozaicurile, culorile diferite, nu strică romanitatea stilului. Cuvintele (materialul) sînt latine, slave, grecești, albaneze, însă declinațiunea și conjugarea lor (construcția, stilul) sînt curat latine, ba încă așa de latine, încît filologii o pun în locul iutăi între limbele romanice.

Din acestea vedem cîtă dreptate a avut Maiorescu și „Junimea“. La început a avut mulți dușmani, mai apoi dreptatea a învins. Dar și împrejurările s'au schimbat! (Va urma).

IGIENĂ.

— Despre locuință. —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Ași sfătui pe sătencele noastre de a-și păstra dela porumbul cules cîteo saltea plină de frunze (pănușe) ca așternut până la alt cules de porumb, sau la nevoe ține și 2 ani, dacă nu sunt prea mult frămîntate. A munci din greu și a se odihni rău, neîndestulitor, este a nu fi în stare a 2-a zi de a munci cu destulă vigoare și energie. Ce să mai zic despre fragedele oase ale copiilor și despre fragilele coaste și membre ale bătrînilor sau ale bolnavilor, despre cari se zice: „tot zăcînd li-s'a luat pelea de pe oase“, sau „le-a trecut scîndurile prin oase“.

21) Soba, după prescripțiile igienei, ar trebui să fie cu gura în casă, este însă în Muntenia, mai preste tot, oarbă, adecă cu gura în tindă, unde e și vatra pentru gătit bucate, ear în Moldova mai des este cu gura în casă, și în cele mai multe locuri nepotrivit de mare față cu odaea. Ea constă din vatră, la care se gătesc bucatele și asupra căreia este hoarna ce dă în ho-giag, și este răzimată pe un stîlp; în sus se termină ceva mai sus de acoperimentul casei, ear la unii se termină în pod, în ursoaică; mai constă apoi și din un cuptor pe care eara dorm copii, bolnavii, sau chiar și bătrîni. Afară de încălzit mai servă cuptorul și pentru a coace în el pine,

Epigrame.

Cînd te plîmbi prin parcuri roată,
Te admiră lumea toată:
Ce podoabe, ce dantele
P'un schelet cu — fapte rele!

Sînt păcătos, de spovedit,
Și lumii cer iertare,
Că-tîta vreme — am tănuit —
A voastre căi murdare!

Don Ramiro

Nunta berbecilor

(Datini și credințe).

„Un picior de plai și o gură de raî“, așa numește Românul locul unde s'a pomenit. Își iubește glia unde s'a născut și de unde nici nevoile cele mai crude nu sînt în stare să-l goniască ...

Cîte năvăliri barbare au trecut peste capul lui, și el totuși a remas ca o stîncă puternică, de care se zbat valurile mării, zicînd cu un suris pre buze, „apa trece și petrele rămîn“, și-și caută mai departe de trebile zilei.

Cine, petrecînd la sat, nu vede în fața păcurarului, moșneag de 70—80 ani, o viață, o lume; și cine privîndu-i și cotorocindu-i potecile și prioadele cleanțurilor, pe unde își străcoară turma, nu-î admiră curajul, vioiciunea și puterea de viață?

De pe virful coastelor o turmă se coboară, alta se suie, ear ciobanul răzimat pe boată orî trăgîndu-se după ele, cînta dulce din fluer; vorba lui Alexandri:

Gheorghe Bogdanu
Oravița-rom.

Magazin de articole
de băcănie, coloniale, galanterie, vâpseli, bumbacuri, spirituoase și depozit de făină.

Marfă curată și bună.

Prețuri cinstite. Serviciu cuviincios. Ce se mai cere ca să prospereze un negustor român?

 Bunăvoința marelui public românesc!

— A t î t a. —

„SENTINELA”

instituit de economii și credit
ca societate pe acții
în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancu și primește depuneri spre fructificare că 5 1/2% interese, plătind institutul și darea de 10% după întetese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștali cu cari se trimit bani fără a plăti porto la postă.
Satul-nou, în 31 Decembre 1907.

Direcțiunea.

Cine dorește să facă o călătorie de plăcere ieftină, bună și iute

 în 6 zile

la America

(Statele unite, Canada și Argentina), acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp.

(secția românească)

Hamburg

Strada Raboisen 30.

Cea mai veche prăvălie
în Oravița.

Articole de băcănie,
coloniale, galanterie,
vâpseli, spirituoase,
* * bumbacuri * *

Luminări pentru biserici

Depozit de făină

Serviciu conștințios.

Reclam bunăvoința Românilor.

Cu toată stimă

IUSTIN VELCEANU.

„ORAVICIANA”

SOCIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social	Cor 550.000
Fonduri	„ 280.000
Depuneri spre fructificare	„ 1,840.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Cecconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomtează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și persoanele deocamdată cu 8% netto.

Primește depuneri spre fructificare cu 5%, respective după tocmeală.

 Darea o plătește institutul.

 Răscumpără gratuit orice fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

1499 sz. 1907. vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 785 számú végzése következtében Dr. Szabó Béla ügyvéd által képviselt Oraviczi keresk. bank javára Filip Adám és tsa ellen 34 kor. 24 fill. s jár. erejéig 1907. évi december hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 740 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 1 tehén, 1 koci stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 785 számú végzése folytán 34 kor. 24 fill. tőkekövetelés ennek 1906. évi szeptember hó 19-ik napjától járó 6% kamatai, bíróság már megállapított költségei erejéig Jámon az aleresek lakásukon leendő megeközlésére **1908. évi január hó 25-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzcikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászkabányán 1908. évi január hó 10. napján.

Nádasky György
kir. bir. végrehajtó.

1114 sz. 1907. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 605/2 számú végzése következtében Dr. Coca Sándor ügyvéd által képviselt Szászkabányai tkpénztár r.-t. javára Babecz József és tsa ellen 804 kor. s jár. erejéig 1907. 1907 évi szeptember hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2520 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 7 szekérnyi csöves tengeri, 1 üszó, 1 borju, 2 ló, 1 koci stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 605/2 számú végzése folytán 804 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi június hó 5. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 126 kor. 40 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig, Jámon az alperesek lakásán eendő megtartására **1908. évi január hó 25-ik** napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászkabányán 1908. évi január hó 5. napján.

Nádasky György
kir. bir. végrehajtó.

8178 szám tlkvi 1907.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Segescu Szeptimiusz végrehajthatónak íj. Luka Alexa végrehajtási szenedő elleni 33 kor. 10 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbírósnak területén fekvő Gerlistye községi 301 sz. tjkvben 81 öisz. a. foglalt és íj. Luka Alexa nevént irt házra 808 korona kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi január hó 18-ik** napján d. e. 10 órakor Gerlistye község-házán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 80 kor. 80 fill. készpénzben vagy 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett

árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Oraviczabányán a kir. járásbírósnak mint tlkvi hatóságnál 1907. évi nov. hó 28. napján.

Kerekes, kir. aljbíró.

8179 sz. tlkvi 1907.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság azonnal közhírré teszi, hogy Guska Alexa végrehajthatónak Gajta George Gorujai lakos végrehajtást szenedő elleni 29 kor. 20 fill. költségnek erejéig az oraviczabányai kir. járásbírósnak területén fekvő Goruja községi 36 sz. tjkvben foglalt Gajta George és Gaita szül. Lepa Mária aránybani tulajdonát képező 37 hrsz. 178 öisz sz. ház továbbá 547, 1015, 1125, 1333 és 1551 hrsz. egész ingatlan részletekre a megállapított 1000 korona kikiáltási áron és továbbá ugyanazon számú tjkvben foglalt A. I. a. 1569 hrsz. egész részletre a 172 érona kikiáltási áron elrendeltetik azzal, hogy a C. I. a. özvegy Dan Ikonja az összes ingatlanok felerészre bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog fentartásával ugyan amennyiben az ingatlan eme fentartásával olyan áron adatnak el mel mely a szolgalmi jog bejegyzését megelőző előnyös és bekebelezett teher-tételek fedezete szempontjából ezennel megállapított 1200 korona összeget meg nem üti az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a szolgalmi jog fentartására nélkül a kitiizött határnapon utjabban el fog árvereztetni az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi február hó 18-ik** napján d. u. 2 órakor Goruja község-házán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis 100 k. és 17 k. 20 f. készpénzben vagy az 1881. évi LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyi miniszter rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Oraviczabányán a kir. járásbírósnak mint tlkvi hatóságnál 1907 évi december hó 2-án.

Kerekes, kir. aljbíró.

La
Cojocarul Gheorghe Pipelca

în Oravița-rom.

se află în depozit toffelul de

cojoace gata pentru bărbați

giubeici și peptare cu tot felul de plișuri noi și moderne pentru femei, cojoace pentru copii și diferite folare cu prețuri foarte moderate!

Aviz!

Am onoare a înștiința mult stimății mei mușterii, că mi-am acvirat deja aproape toată marfa de earnă, avînd asortiment bogat în postavuri moderne pentru haine, cum și articole de confecție pentru dame, perdele, pînză, cămăși pentru domni, cravate, umbrele și toffelul de alte mărfuri, ce aparțin branșei mele.

Rugînd a mă onora cu comande din magazinul meu, dealtfel bine cunoscut, semnez,

cu distinsă stimă

Rudolf Goldstein.

Covoare în toată marimea.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, en gros și in detail.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, en gros și in detail.

Aviz!

Eu nu anunț

ce-î de prisos, **cum fac alții**, zicînd, că la ei se capătă marfa cea mai frumoasă, mai bună și mai ieftină etc.

Dimpotrivă eu pr mit puțin

și caut să înlinesc mai mult, atît în serviciu solid, cît și în liferarea articolelor de cea mai bună calitate!

Și dece urmez eu așa?

Întîi primesc marfă bună dela izvor. Al doilea mi-am făcut praxa comercială în străinătate.

Am mare depozit în **delicatesuri, brînzuri indigene și din străinătate, șampagner ung.-francez, cognacuri ung.-frnceze! vinuri ungurești, spaniole, italiene**, atît dela slăvină, cît și în buteli.

cu toată stima

Bertalan Saubermann,

Oravița.

chitan și cozonaci sau cocături. Fumul din cuptor iese înapoi în hogiagul de de-asupra vetrii prin o gaură (bortă). În hogiag obicinuesc a viri earna o tablă de tinchea (capac) sau un pământuf ud de petece pentru a opri ieșirea căldurii. În casele mai bune, de obicei la rezeși, sînt sobe mai sistematice, avînd gura în casă. Tot în Moldova mai sînt așa numitele sobe rusești, cari ocupă cite jumătate de părete despărțitor dintre două camere, încălzindu-le pe amîndouă, și în care se pot băga lemne în lungime până la un metru. Invăliind sara focul, pun cleștele și vătraiul în hoarnă, și chiar în cuptor, cînd astupă hogiagul, și aceasta pentru ca să nu-i bată la cap. Pe lîngă însușirea lor bună că ventilează aerul din casă, au inconvenientul că la vatra lor se spală și vasele, iar materiile organice, ce se fac prin aceasta, precum și fumul, strică pardoseala și aerul; apoi fiind prea voluminoase, îngustează cubagiul locuinței. Oamenii mai săraci n'au vatră rădăcată, ci o au jos pe pămînt,

Soba din Muntenia are inconvenientul că nu veatilează, și gospodina, gătind earna bucatele în tindă, la frig, recește ușor. În comunele de cîmp, unde se simte lipsa lemnului de ars, cum sînt mai cu seamă comunele de pe malul Dunării, unde se arde tezie și alte buruene producătoare de mari cantități de fum, acolo nici că s'ar putea întrebuița sobele cu gura în casă. Am văzut la țaranii în jud. Dimbovița sobe oarbe, românești, de cărămidă, așa de frumoase, că serviau de decor al casei, pecînd nădrăvanul de cuptor, ce ocupă o mare parte din oada, nu este nici igienic, nici estetic. Foarte bună ar fi deci soba românească sistematică cu stîlpi (picioare) pentru fumuri. Plite sau mașini de fer, cari cu material bun de ars, este foarte bună și pentru gătit bucate și pentru încălzit, se vede în casa țaranului mai bogat. Orîcum ar fi însă soba, căldura casei trebuie să fie potrivită, căci e tot așa de neigienică, nesuferită, cum o fac unii de trece peste 300 C, ca și recirea detot a odăii. Soba de metal, de tablă de fer, de tuciu, încălzește lesne, dar se și recește curînd, și mai are însușirea rea că se dilată prin căldură și lasă să treacă în casă ocid de cărbune, care poate provoca dureri de cap și amețeli; arde apoi și materiile de prin aerul ce se atîng de sobă și dă în casă un miros greu, în-sfîrșit usucă aerul peste măsură.

Cînd mangalul, adecă jăratecul, nu este ars pedeplin, să nu punem capacul la sobă. Mangal se numește și un fel de vatră în mijlocul casei, pe lîngă care se încălzește cei din casă, și are defectul, ca și căminul (vatra deschisă), că nu dă destulă căldură și afumă, supărînd ochii și căile respiratoare, cauzînd dureri de cap.

(Va urma).

Eată vin în cale,
Se cobor în vale,
Treî turme de mei,
Cu trei ciobănei...

Farmecul acesta ne dă o privesiște din cele mai încîntătoare, așa că această putere de viață a Romînilor se manifestă adeseori prin cite „un ceas fără necaz”, adunîndu-se și ei, păcurarii, și petrecîndu-și vesel la „nunta berbecilor”, în lunile de toamnă, și eată cum:

Cîteva gazde de oi, adunîndu-se și ei, ca în cinstea păcurarilor, și în sănătatea oilor, să facă la „slobozitul berbecilor” petrecere și voie bună, duc fiecare la un „sălășan” dintre ei (la cel cu mai multe oi) mîncare și beutură. Acolo „băcița”, cea mai bătrînă, primește, ear cele tinere gătesc bucatele.

Până se ferb bucatele păcurarii, luînd uneori și lautari — dar mai plăcut li-e cimpoiul — adună dela fiecare gazdă în sunetul cîntecelor, chiuiturilor, pocnitul pistoalelor, în fruntea turmei mergînd păcurarul oilor — toate turmele la sălaș într'un obor

„La negrul zăvoii,
Că-i iarba de oi,
Și umbra de noi”,

fiind bineînțeles în ziua aceia la toți slobozii berbecii printre oi.

Dupăce se adună toate turmele, se mulg oile toate la un loc, ear „băcițele”; cele mai tinere, pun masa... Mîncările puse pe masă, se ocolesc, dimpreună cu toată turma, de „băcița” cea mai bătrînă, cu tîmie aprinsă, descoperîndu-și toți cepele; cari știu, zic și rugăciuni.

Urmează mîncări, ca la praznic, și la urmă

CRONICA.

Seara de Sin-Văsiî a Casinașilor din Oravița a reușit pe deplin, peste așteptare. Au luat parte cu un cuvînt **toți Romîni** din Oravița, petrecîndu-și fiecare în dulce frățietate, cum nu s'a mai pomenit. Presidiul mesei l-a ținut doctorul Ludovic Méhes, care îndepărtîndu-se mai de vreme, a fost înlocuit prin președintele Casinei Dr. Mihai Gropșianu, care la mezul noptii a felicitat călduros conmeseni. S'au mai pronunțat și alte — destule — toast, care din care mai însuflețitoare, ear chorusul, cu harnicul său dirigent Iaroslav Lang în frunte, a cîntat admirabil, mai multe piese, prin ceiace au ridicat mult voia bună, ce pe unii ne-a Sin-vasiit până în zorile anului nou.

Teatrul Bârșanu — aminat pe alt termen, ce-l vom anunța la vreme.

La conferența preoțească de Simbătă distinsul preot **Sinisie Bisteanu** (Jurjova) a ținut o disertație mai lungă, ce o va scoate și în broșură.

Colaboratorul nostru, vrednicul preot **Aurel Iana** (Maidan), a fost distins cu briu roșu. Felicitări!

Primul cîntăreț de strană al nostru, **Gheorghe Pocreanu**, care 40 de ani dearîndul a înveselit pe Dumnezeu prin glasul și evlavia lui neasămuită, și-a închis ochii, fiind repus de o boală neîndurătoare. Strana văduvită îl deplînge cu poetul „Sufală vîntul frunza'n dungă, cîntăreții ni-i alungă”... Dumnezeu să-l ierte!

Comuna bis. ort. rom. din **Greovaț** a votat pentru biserica rom. din Verșeț 100 cor. Frumos!

Mercuri s'a ținut la **Cacova** adunarea generală a băncii „**Plugarul**”, ce a decurs în mod exemplar. Directorului executiv **Ion Epure**, cum și președintelui direcțiunii, cav. al ordului Coroana Romîniei **Ion Oprian**, i-au mulțumit acționarii pentru devotamentul lor, dovedit prin rezultatele atît de frumoase ale operațiunilor acestui institut cu mare viitor în părțile noastre. Vom reveni.

Țaranul **Adam Manciu** din **Rachitova** a adunat crițari de pela consătenii săi (Rachitova) și a cumpărat „**Contorul bisericesc**” (de Gh. Bujiganu) pe seama Mănăstirii „**Călugăru**” din **Ciclovamont**. Așa să facă și alții.

Mîne concert al chorusului rom. din **Greovaț**.

La **Cacova** a murit soția lui **Iova Tema**, fiind înmormîntată cu mare pompă

La **Ticvaniul mic** încă s'a votat salariul inv. —

În presa mare se semnalează descordarea referințelor finanțiale.

Circularul Conzistorului din **Caransebeș**, referitor la înființarea bibliotecilor parohiale, sperăm că va avea rezultatul dorit.

Nu înțelegem, de ce nu țin și străinii prăvăliile închise la Anul nou al mușterilor lor — **Romîni**.

Joî și-a serbat cununia contabilul **Sabin Moată** cu d-șoara **Hortenzia Micșă**. Le dorim toate ferecirile!

La **Botez** adunarea generală a Casinei rom. din localitate. Sperăm că nu va lipsi niciun membru.

Chorurile bis. gr. or. și gr. cat. din **Secaș** împreunate... O ce veste minunată!

Comuna bis. **Ferendia** a hotărît menținerea școalelor primare rom. din comună, votînd cu însuflețire salarele legale ambilor învățători. Ce bucurie pentru toți ceice apucă vestea.

Tot la **Ferendia** comitetul parohial, la propunerea bravului învățător **Achim Miloia**, a hotărît să serbeze jubileul de 25 de ani al blăjînului și eminentului preot **Luca Lazarescu**, cu care prilej se va crea și o fundație cu menire culturală pentru deșteptarea sătenilor. Ce lucruri minunate, unde preotul cu învățătorul armoniază și se întrec a-și îndeplini datoria față de popor.

La **Bocșa montană** a fost reales cu multă însuflețire primarul **Ion Marcu**, un fruntaș, apreciat pentru destoinicia sa îndeobște cunoscută.

Ministrul cultelor a ridicat învățătorului **Iosif Siegescu** (Chernecea) salariul la 1400 cor. și pelingă salar mai beneficiază și un stipendiu „**Szécheny**” de 126 cor. anual.

Comitetul Despărțămîntului Oravița al Asociațiunii se ocupă cu ideia salutară de a înființa în Oravița o școală de fete, cum și cu alte cauze de interes public pentru ținutul nostru românesc.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

se pune cite-o colesă cu lapte, brînză, caș și altele.

Dupăce prin cîntece și veselie s'au isprăvit bucatele, se întinge „hora mare”, ocolindu-se mai întăi de trei ori turma, apoi urmează alte jocuri, toți cuscrii cu cuscele 'n rînd

„Tot păreche doi cu doi,
Cum se joacă pe la noi
Cu neveste dela voi”
până 'n miez de noapte...

Atunci „băcița”, cea mai bătrînă, cotorocind prin sălaș după o perină, o aruncă „baciului” care i-a fost drag mai 'nainte, și așa se 'ncepe jocul „perjina” cu chiote, cu ris și glume, până 'n zori...

Cînd se varsă, zorile toți cuscrii adunîndu-se în jurul lăutarilor, mai cînta cite-o doină și în-sfîrșit încep a despărți oile, petrecîndu-și fiecare turma sa, ori acasă, ori la izlaz la pășune.

Astfel își petrece Romînul „un ceas fără necaz”, dezmerdîndu-și sufletul prin puterea închipuirii, prefăcînd tot universul într'un templu luminat, într'o bucurie și veselie nesfîrșită.

preot **Aurel Iana**

Dela Ispas.

Dela Ispas de astă vară
Nu-i ziuă dela Dumnezeu,
Să nu mă ia mama 'n ocară
Că-s scos din minți și-s nătărău,
Și-am fost de geaba la 'nvățat...
Ear tata-i tot încănunat*)

*) Îngîndurat (înbufnat).

Decînd le-am spus întiaoara
Că vreau să iau pe Mărioara...
Ei m'ar lega de Ana-mică
Că-i din neam bun și are-averii
Ear Mărioara chiar nimica!...
Dar cînd le-am spus că tot o cer,
Căci ne iubim prea cu mult foc
Și-om duce-o viață cu noroc.
Mama pleca ca să-mi descînte
Cică-s vrăjit dela respînte.
Ear cînd le-am spus că nu mai este
Ochi mai frumoși c'a-i ei în saț,
Nici sîn mai alb nu se găsește,
Să umbli țara'n lung și 'n lat,
Mama credea că aiuresc,
De frică să nu 'nebunesc
(Căci le rostiam și eu cam aspru)
Chemă trei popi să-mi facă maslu.
Dela Ispas de astăvară
Bătrînii mei mă dosădesc**),
Că-s scos din minți din cale-afară...
Și n'ascult sfatul părintesc
Să le-aduc noră cu noroc,
Dar azi le-am spus-o verde 'n ohî:
Nu vreu să iau pe Ana-mică
Ci pe drăguța mea voinică.

**) Ocărăsc (sfădesc).

L. Ciclovanu

CONVOCARE.

Domnii acționari ai
institutului de economii și credit „Luceafărul”
sunt invitați la a

XIII. adunare generală ordinară

pe ziua de 1. Februar 1908 st. n. la 10 ore a. m. în casa proprie (Piața Francisc-Iosif 2121).

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Constituirea biroului.
3. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1907.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Pertractarea bilanțului pro 1907 și distribuirea profitului net.
Absolutor direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea direcțiunii și a directorului executiv pe periodul de cinci ani.
7. Fixarea salariului directorului executiv.
8. Modificarea §§-ilor 2, 8, 9, 17, 25, 29, 36, 39, 49, 52, 54, 66, 72 și 73.

Domnii acționari, cari voesc a-și exercita dreptul de acționar la adunarea generală, în sensul § 20 din statute, au a-și depune acțiunile, pe lângă revers la casa institutului până cel mult în 1. Februar 1908 st. n. la orele 9 a. m. sau la institutele „Albina” în Sibiu; „Timișiana” în Timișoara; „Oraviana” în Oravița; „Plugarul” în Cacova, până cel mult în 28. Ianuar a. c. st. n.

Din ședința direcțiunii, ținută în Verșeț, 11. Ianuar 1908.

DIREȚIUNEA.

Activa	Contul Bilanț cu 31. Decembre 1907.				Passiva				
Cassa în număr			61663	95	Capital social			200000	—
Portfoliul cambial			844197	25	Fond de rezervă	70062	—		
Împrumuturi hipotecare:					Fond de rezervă disponibil	4000	—		
a) pe obligațiuni simple	699932	—			Fond pentru amortizarea edificiului	5500	—	*) 79562	—
b) replătibile în anuități	651230	55	1351162	55	Fond de binefaceri			455	07
Realități			132173	82	Depuneri spre fructificare			1006937	65
Efecte			155118	—	Creditori în Cont-Curent			164522	88
Debitorul în Cont-Curent			37478	17	Împrumuturi hipotecare cedate			787254	69
Diverse conturi debitoare			55517	48	Reescompt			333397	—
Credite personale			30959	—	Dividende neridicate			364	—
Mobiliar	4980	—			Diverse conturi creditoare			43053	06
amortizare	300	—	4680	—	Poziții transitoare			22290	—
Deponenți			89680	—	Depozite			89680	—
					Profit curat			35176	87
			2762693	22				2762693	22

*) Cu datarea din acest an Cor. 95.000.

Debit	Contul Profit și Perderi.				Credit				
Interese:					Interese:				
pentru depuneri spre fructificare	43004	06			dela cambii de bancă	69575	41		
" rescompt	32505	11			" împrumuturi hipotecare	96353	28		
" împrumuturi hipotecare cedate	42917	43	118426	60	" credite personale	3157	76		
Spese:					" efecte	6710	53		
salare	11119	80			" credite de Cont-Curent	2082	22	177879	20
banii de cvartir	1700	—			Chirie:			8173	10
chirie	3000	—			Provizioni și diverse venite:			3619	39
marce de prezență	1498	—							
spese de cancelarie	4524	71							
timbre	—	—	21842	51					
Contribuție:									
erarială și comunală	8578	75							
10% după interesele de depuneri	4299	96	12878	71					
Descrieri din mobilier			300	—					
Descrieri din efectele proprii			1047	—					
Profit curat			35176	87					
			189671	69				189671	69

Dr. Petru Zepeneag mp.
director executiv.

Verșeț la 31 Decembre 1907.

Valeriu Cârje mp.
contabil.

Direcțiunea:

I. Moise mp. Ion M. Roșiu mp. Pavel Corcea mp. A. Barbu mp. A. Corcea mp. T. Oprea mp. I. Pepa mp. Dr. I. Tămășel mp. A. Popovici mp.
Subsemnatul comitet examinind conturile prezente le-am, aflat în ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Verșeț, la 11 Ianuar 1908.

Comitetul de supraveghere:

B. Panciovan mp. Dr. A. Novac mp. Dr. I. Nedelcu mp. I. Perian mp. I. Iorgoviciu mp. I. Neagoe mp.

Tiparul Tipografiei „Progresul” N. Boldureanu, Oravița.